
Boj o studentské koleje opět začíná

Boj o studentské koleje opět začíná

Počátkem října začne pro zhruba čtvrt milionu vysokoškolských studentů v ČR nový akademický rok. Některým z nich přibude kromě starostí se sestavením rozvrhu ještě nutnost postarat se o ubytování: z kapacitních důvodů totiž nemají nárok na kolej.

- Koleje přejí manželstvím nanečisto
- Na přednášky dojíždím. Denně

Problém s ubytováním pro studenty řeší zejména velké univerzity, do nichž se stahují mladí lidé nejen z celé republiky, ale i ze zahraničí. Nejožehavější situace je v Praze, kde studuje velký počet cizinců, zejména Slováků. Ti mají na základě bilaterální dohody možnost studovat v Česku za stejných podmínek jako Češi. Ti, kteří studují na Univerzitě Karlově (UK), platí za koleje a menzy stejnou sazbu jako Češi, zatímco jiní cizinci musí sáhnout do kapsy hlouběji. A tak zatímco díky donedávna uplatňovanému kritériu dojezdové vzdálenosti získávali studenti ze zahraničí koleje v podstatě automaticky, Čechů bez ubytování přibývalo.

Již třetí rok však na UK platí nový bodový systém, který bere v potaz nejen vzdálenost od Prahy, ale také prospěch a celkovou dobu studia. Tento systém se studentům zdá férovější, navíc obrušuje hrany xenofobie, která se vůči slovenským studentům začala na základě jejich výhod rozmáhat. Málokdo si uvědomuje, že naprosto stejné, ač nevyužívané podmínky platí pro české studenty na Slovensku.

Ačkoli nevyslyšených žádostí o kolej je stále dost, tiskový mluvčí UK Václav Hájek nehodnotí situaci negativně. "U druhých a vyšších ročníků bývá v prvním kole kladně vyřízeno 75 procent žádostí o kolej, u prvních ročníků to bývá až 80 procent. Po prvním kole zůstává kolem 2000 neuspokojených žádostí," konstatuje Hájek. Co se děje s těmito dvěma tisícovkami? Pokud mají to štěstí, že jsou v bodovém žebříčku na špičce a mohou počítat s přidělením koleje během října a listopadu, bydlí první měsíce na koleji načerno. "Třeba na koleji Větrník člověku stačí zjistit, na jakých blocích kontrolují kolejenky, a pak prostě nebezpečné vrátnice obcházet jinými vchody," říká student filozofické fakulty Milan.

Další možností je zaplatit kolejně s patřičným navýšením někomu, kdo kolej získal a nepotřebuje ji. Inzerátů s nabídkami koleje za režijní cenu plus 2000 měsíčně visí na kolejních chodbách jako máku.

Bydliště u babičky? Na to zapomeň!

Zajímavý přístup razí pražská Vysoká škola ekonomická. Aby odbourala dobře známé podvody blízko bydlicích studentů, kteří si přehlašují trvalé bydliště k babičkám na Šumavu, musejí studenti vyplňovat na přihlášky kromě své adresy i adresu bydliště rodičů. Jako směrodatná se bere ta dojezdová vzdálenost do Prahy, která je kratší.

Zatímco například brněnští studenti by dali za kolej majlant, podle zpravodajského listu VŠE iListu se letos v březnu stalo, že na kolejích v Praze vzniklo asi 80 volných míst. Studenti s koncem druhého semestru totiž přestali jevit o ubytování zájem. To může být způsobeno i poměrně vysokými cenami některých nadstandardních zařízení: VŠE na svých kolejích nabízí i jednolůžkové pokoje s internetem, jejichž cena překračuje 1800 korun měsíčně. Někteří studenti tak mohou dát přednost podnájmu, jehož tržní cena se v Praze pohybuje kolem 3000 za vybavený pokoj měsíčně.

Na rozdíl od liberálního přístupu UK se VŠE rozhodla neposkytovat ubytování pro cizince přijaté ke studiu od akademického roku 2002/03. To se však po vstupu Česka do EU může změnit.

Podle ubytovacích kritérií Masarykovy univerzity (MUNI) kolej v Brně nedostane nikdo, kdo nebydlí alespoň sedmdesát minut od města. Ve skutečnosti však kolej nedostávají ani studenti z Ústí nad Labem, kteří dojíždějí více než čtyři hodiny. Velké množství potenciálních obyvatel kolejí proto rovnou hledá privátní ubytování. Pro loňský akademický rok totiž měla MUNI připraveno pro svých 30 017 studentů pouhých 4175 lůžek. To je méně, než má pražské ČVUT na pouhé jedné ze svých kolejí - Strahov disponuje 4722 lůžky.

Univerzity v krajských městech

U menších univerzit se možnosti ubytování značně liší. V Hradci Králové letos získalo kolej 127 novopečených prvků, zatímco 371 musí shánět střechu nad hlavou jinde. Například Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem však nabízí ubytování v dostatečném rozsahu. Ceny jsou poměrně nízké a na ubytování mají leckdy nárok i ti, kteří dojíždějí do školy 40 minut vlakem. Na ústeckých kolejích se prý také stává, že se hned na začátku prvního semestru uvolní lůžko, které pak již není obsazeno.

Zejména studenti, kteří absolvovali zahraniční stáž, hodnotí český systém kolejí a menz jako poměrně dobrý. V jihoevropských státech totiž nejsou koleje ani menzy téměř žádné, v Holandsku a Francii zase bývá kolej dražší než privat. Snad jen Německo a severské státy, kde je jednolůžkový pokoj s veškerým vybavením a internetem naprostý standard, nás kvalitou ubytovacích zařízení předčí. Zato ceny jsou u nás bezkonkurenční: nejvyšší ceny kolejného se pohybují kolem 60 korun na den.

Přímá podpora pro studenty už od 1. ledna?

Za výrazný krok kupředu považují studenti připravovanou reformu dotací ubytování a stravování. Návrh by měl vstoupit v platnost již k 1. lednu 2005. Řešení prý spočívá v přímých státních podporách pro studenty bydlící mimo místo studia. To znamená, že každý takový student obdrží měsíčně dotaci, o jejíž výši se zvedne kolejné.

Podle navrhovatelů jsou přibližně tři čtvrtiny studentů, kteří by měli mít nárok na kolej, diskriminovány jednak faktem, že ubytování na koleji z kapacitních důvodů nezískají, a jednak tím, že na drahé alternativní ubytování nedostávají od státu žádnou podporu. Dotace na jedno lůžko byla pro tento rok vypočítána na 890 korun měsíčně. Podle údajů Studentské komory Rady vysokých škol (SKRVŠ) v současné době využívá kolejí 71 360 studentů. Při zavedení reformy by stipendium na bydlení získalo 96 201 studentů, to je o 25 000 více než dnes.

Pokud by se záchranná akce SK RVŠ zdařila, studenti by měli možnost volby. Peníze získané od státu by mohli přidat buď ke kolejnému, nebo k tržnímu nájemnému. Tlak poptávky po ubytování na koleji by se tak zřejmě snížil. S touto liberalizací by zároveň vysokoškolské koleje částečně přišly o své postavení nejlevnějšího poskytovatele ubytování a možná by začaly investovat do modernizace.

Kateřina Kadlecová